

Rovviltnemnda for region 8 – protokoll fra møtet 15.1.2025–16.1.2025

Sted: NIBIO Svanhovd, Sør-Varanger

Tid: Onsdag 15.1.2025 Lunsj 13–13.45, møte kl. 14.30–18, middag kl. 19 (møtetid 4,5 timer)

Torsdag 16.1.2025 Frokost fra 7.30 møte kl. 8.30–12.30, lunsj 12.30 (møtetid 4 timer)

Info: Det vil være mulig å følge møtet per Teams

Møteforberedelser for nemnda: 4 timer

Deltakere

Rovviltnemnda	Andre
Marlene B. Bråthen, leder Johan Johansen Eira, nestleder Trine Noodt, medlem Halgeir Strifeldt, medlem	Egil Kalliainen, Polmak Flyttsamelag Ida H. Salen Helland, Sør-Varanger kommune Victoria Gonzales, NIBIO David Kniha, NIBIO Paul Eric Aspholm, NIBIO
deltok per Teams: Karen Anette Anti, medlem	Elida Langstein, Næring og rovvilt Magne Aasheim, Statens naturoppsyn Berit Gjerstad, Mattilsynet Cecilie Hansen, Mattilsynet Aase Berg, Statsforvalteren Marie Aas Westvik, Statsforvalteren Gøril Einarsen, Statsforvalteren Rasmus Høyning, Statsforvalteren Andreas Røsæg, Statsforvalteren
	deltok per Teams: Bianca Wathne Gelink, Norsk Sau og Geit Stina Johanne Helvin, Dyrøy kommune Ørjan Holm, Miljøvernforbundet Benedicte Beddari, Statens naturoppsyn Lars Jonas Kemi, Lainiovuoma sameby Anne Margrethe Vadder, Rovviltets Røst Kato Nilsen, jeger Svein Egil Hatlevik, rovdyr.org Berit Marie P. E. Eira, Kautokeino flyttsamelag Marte Løvaas, Sørreisa kommune Bjørn Tore Søfting, Finnmark Bondelag John Willy Hofsvang, Rovviltets Røst Terje Størseth, Lyngen kommune Line G. Skarvåg, Ulv i hele Norge Pär Nilsen, Statens naturoppsyn Torill Mørk, Veterinærinstituttet John Odden, NINA Per Fossheim, Norsk Sau og Geit

13.45–14.30 Forskningsjef Snorre Hagen forteller om drifta på Svanhovd

Sakliste

Onsdag 15.1.2025 kl. 14.30–18

1/25	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 2
2/25	Orienteringer	s. 2
3/25	Saker til informasjon	s. 3
4/25	Rullering av forvaltningsplan for rovvilt – plan for konsultasjoner	s. 4
5/25	Rovviltnemndas årsrapport til Klima- og miljødepartementet	s. 7
6/25	Hårfeller for overvåking av bjørnebestanden, NIBIO v/Paul Eric Aspholm, Victoria Gonzales og David Kniha	s. 21

Torsdag 16.1.2025 kl. 08.30–12.30

7/25	Status kameraprojekt gaupe i region 8, v/John Odden, NINA	s. 21
8/25	Faktorer som påvirker gaupas drapstakt på sau – nytt forskningsprosjekt? v/John O.	s.21
9/25	Kvote lisensfelling ulv perioden 15. mars 2025 til 31. mai 2025	s. 21
10/25	Svar på brev om beredskapsplan for rovvilt i beiteprioriterte områder	s. 26
11/25	Behandling av søknad om støtte til gaupejakkkurs	s. 27
12/25	Teoretisk ulvejakkkurs – Sør-Varanger 20.–21. Januar 2025	s. 28
13/25	Gauperegistreringsprosjekt februar 2025	s. 28
14/25	Møteplan 2025	s. 28

1/25 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet 15.1.2025–16.1.2025.

2/25 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Egil Kalliainen, Polmak Flyttsamslag, orienterte om rovviltsituasjonen

3/25 Saker til informasjon

DNA-overvåking av brunbjørn i Karasjok-Skoganvarre og Tana 2024 ved bruk av hårfeller
Evaluering av metoder brukt i overvåking av gaupe
Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak
Halsklaver på lam som forebyggende tiltak mot kongeørn
Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2024–2025
Kvote for jakt på gaupe i rovviltregion 8 i 2025
Om rovdyrbeholdningen - Lainiovuoma sameby
Oppdatering av styringsdialogen med rovviltneemdene
Romlig-temporal utvikling i kadaverfunn – Tap av beitedyr i forvaltningsområder og randsoner for rovvilt
Samarbeidsavtale mellom rovviltneemdene i region 7 og 8
Sesongvariasjon i rovvilt drepte reinkadavre – dokumentasjonsgrad på årstidsbeitene i reindrifta
Sluttprotokoll – Konsultasjon om hastetiltak knyttet til rovvilt og tamrein
Svar på oppdrag om rovdyr og tamrein 2024
Tap av lam på Dyrøya, beitesesongen 2024
Tap og drapstakter på rein og sau forårsaket av fredet rovvilt - en litteraturgjennomgang
Tillatelse til skadefelling av gaupe - Lyngen kommune - rovviltregion 8

Til sak 11/25

Veiledet gaupejakt for nye rovviltjegere – søknad
Veiledet gaupejakt – vedlegg

Til sak 12/25

Teoretisk ulvejaktkurs i Sør-Varanger – søknad
Vedlegg til søknad om teoretisk ulvejaktkurs i Sør-Varanger

Til sak 13/24

Gaupesporingsprosjekt i Finnmark – søknad
Vedlegg 1 til søknad om støtte til gaupesporingsprosjekt i Finnmark
Vedlegg 2 til søknad om støtte til gaupesporingsprosjekt i Finnmark

4/25 Rullering av forvaltningsplan for rovvilt – plan for konsultasjoner

– Vedtak –

Basert på saksfremstillingen så ber rovviltnemnda om at sekretariatet avklarer muligheter for konsultasjoner med reinbeitedistriktene i regionen. Sekretariatet henvender seg til flyttsamelagene og ber de koordinere for tilhørende reinbeitedistrikter i Finnmark. Videre bes det om at Troms reindriftsamers fylkeslag koordinerer distriktene i Troms. Og at sekretariatet avtaler en felles konsultasjon med de fire svenske samebyene som har reinbeite i Troms.

Sekretariatet forhører seg med Sametinget og med Norske Reindriftsamers Fylkeslag om konsultasjoner. Videre skal faglagene i landbruket konsulteres. Det tas sikte på å gjennomføre konsultasjonene med reindriftsinteressene i første halvdel av juni, og videre med landbruksinteressene i siste halvdel av juni. Det sees på muligheten for å legge noen konsultasjoner opp mot landsmøtet i Norske Reindriftsamers Landsforbund som skal gjennomføres i Kirkenes 13. og 14. juni.

De svenske samebyene med beite i Troms konsulteres samlet, disse er:

- Könkäma sameby
- Lainiovuoma sameby
- Saarivuoma sameby
- Talma sameby

Alle reinbeitedistriktene i region 8 konsulteres i fire møter, koordinert gjennom:

- Polmak flyttsamelag
- Karasjok flyttsamelag
- Kautokeino flyttsamelag
- Troms Reindriftsamers Fylkeslag

Videre konsulteres:

- Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Sametinget

- Finnmark sau og geit
- Troms sau og geit

Rovviltnemnda skal fortsette konsultasjoner med:

- Finnmark bonde- og småbrukarlag
- Troms bonde- og småbrukarlag
- Finnmark bondelag
- Troms bondelag

Det legges opp til at det blir en runde med konsultasjoner nå etter høringen. Dette gjør at nemnda etter konsultasjonene må se disse i sammenheng, og der det er motstrid mellom konsultasjonsparter må nemnda konkludere ut fra en samlet vurdering av konsultasjonsprotokollene.

Saksfremstilling

Fra reindriftsavdelingen har sekretariatet fått veiledning fra Ellen Margrethe Eira:

Hvem skal konsulteres

Det følger av samelovens § 4-2 at «berørte samiske interesser» har rett til å bli konsultert. Reindriften vil i mange saker være en berørt samisk interesse, og rovviltnemnda har allerede besluttet at reindriften skal konsulteres. I Prop. 86 L (2020-2021) pkt. 12 (s. 108-109) heter det at

«Når det gjelder spørsmålet om hvem innenfor reindriftnæringen som er representativ og skal konsulteres, må det skilles mellom lov- og forskriftssaker som gjelder generelt for store områder, og enkeltinngrepssaker. I lov- og forskriftssaker vil det naturlige være å konsultere organisasjonen for næringen, som er Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL). I konkrete inngrepssaker vil det derimot være naturlig å konsultere med rettighetshaverne, normalt representert ved det enkelte reinbeitedistriktet. Distriktsstyret i reinbeitedistriktet er demokratisk valgt av rettighetshaverne i distriktet, jf. reindriftsloven kapittel 6. Distriktsstyret representerer reindriftsinteressene i distriktet, jf. reindriftsloven § 44, og må derfor normalt anses som representativt for de reindriftsamiske interessene i saker som berører interessene til distriktet. I enkelte saker vil det også kunne være naturlig å konsultere med svenske samebyer med beiterett i Norge, der deres interesser berøres direkte. Derimot vil det ikke være konsultasjonsplikt overfor Sametinget i Sverige eller Finland.»

Her legger departementet føringer for hvem som skal konsulteres (NRL i lov- og forskriftssaker som gjelder generelt for store områder, og reinbeitedistrikter i enkeltinngrepssaker). Videre heter det i samme prop. (pkt. 8.2.3 (s.96)) at

«Samerettsutvalget uttaler (i punkt 17.2.2.3 på s. 834, i første kolonne):

Dersom planlagt lovgivning eller administrative tiltak kan få særlig betydning for bestemte grupper av samer, for eksempel lovgivning som regulerer reindriften, eller enkeltvedtak som får betydning for mulighetene til ressursutnyttelse i et område, kan det også være påkrevd å konsultere med den eller de gruppene som mer direkte berøres av planene.

[...]

«Departementet ser at det i enkelte tilfeller kan by på utfordringer å avgjøre om særskilte samiske rettighetshavere og representanter for lokalsamfunn og brukerinteresser skal konsulteres. I saker som direkte berører enkelte grupper av samiske interesser, som for eksempel reindriftnæringen, vil det kunne være en plikt til å konsultere andre enn Sametinget. Derimot, ved tiltak som berører samene i sin alminnelighet, vil enkeltgrupper normalt ikke ha den nødvendige representativiteten.

Dersom et tiltak vil kunne få direkte betydning for flere grupper, for eksempel reindriftsutøvere og samiske lokalsamfunn, skal begge de gruppene som kan bli berørt, konsulteres. I Argentinasaken (Ilolox: 162008ARG169) stadfestes det at konsultasjonene skal skje gjennom alle representative institusjoner, slik at ulike synspunkter kommer fram. Det innebærer at myndighetene har et selvstendig ansvar for å påse at alle synspunkter kommer til uttrykk og for eksempel ikke bare den institusjonen som har synspunkter som ligger nærmest myndighetenes egne synspunkter.»

Ettersom Forvaltningsplanen for rovvilt vil ha direkte betydning for reindriften, og planen vil kunne slå ut på forskjellige måter i reinbeitedistriktene, er det mest hensiktsmessig – for å sikre

at alle synspunkter kommer fram – at berørte reinbeitedistrikter og berørte svenske samebyer konsulteres. Da tenker jeg at rovviltneemnda forhører seg med NRL om det er nødvendig at de også blir konsultert all den tid det blir gjennomført konsultasjoner med berørte reinbeitedistrikter, jf. sameloven § 4-5 andre ledd.

Kan reinbeitedistriktene konsulteres samtidig?

I Prop. 86 L (2020-2021) pkt. 5.7 (s. 63) heter det at

«Den praktiske gjennomføringen av konsultasjonene må tilpasses den enkelte sak. Departementet legger, som ved dagens konsultasjonsordning, til grunn at den konsulterende myndigheten skal legge til rette for at konsultasjonene kan innebære reelle drøftelser og ikke gis karakter av et ensidig informasjonsmøte. Hvor omfattende konsultasjonene skal være vil avhenge av sakens omfang og kompleksitet. I enkelte tilfeller kan det være tilstrekkelig å utveksle informasjon og gjennomføre ett konsultasjonsmøte med formål om å oppnå enighet. I andre tilfeller kan det være nødvendig med flere møter, hvor partene utveksler synspunkter og prøver å nærme seg hverandre.»

Videre følger det av samme prop. pkt. 12 (s. 112) at

«Et avgjørende element i vurderingen av om konsultasjonsplikten er overholdt, vil være om konsultasjonene og den øvrige deltakelsen i beslutningsprosessene har hatt en form, et innhold og et omfang som gjør dem til et egnet redskap for å oppnå enighet om eller tilslutning til det planlagte tiltaket. I denne forbindelse vil det ha avgjørende betydning om Sametinget og representanter for berørte samiske interesser har hatt en reell mulighet til å øve innflytelse både på prosessen som sådan og på utfallet av de sakene som har vært gjenstand for konsultasjoner. For at disse kravene skal være oppfylt, må berørte samiske interesser blant annet ha fått full informasjon om tiltaket på alle stadier i prosessen.»

Min konklusjon er at reinbeitedistriktene kan konsulteres samlet dersom konsultasjonene innfrir de krav som følger av sameloven § 4-6, jf. det som er sagt ovenfor.

Det kan imidlertid være lurt at norske reinbeitedistrikter og svenske samebyer konsulteres hver for seg.

Videre må det vurderes om konsultasjonene med reinbeitedistriktene/samebyene skal foregå på samisk, samt om dokumenter bør oversettes til samisk. Dette er noe som rovviltnemnda/sekretariatet kan undersøke med konsultasjonspartene.

5/25 Rovviltnemndas årsrapport til Klima- og miljødepartementet

– Vedtak –

Vær tydeligere på at forvaltningsplanen avhenger av at Næring og rovvilt og en stilling for erfaringsbasert kunnskap driftes. Presiser at rovviltforvaltningen i regionen trenger ressurser og folk. Få med at omkrig 80 % av landets tamrein er i region 8. Vær veldig tydelige på at det ikke er bestandsmål for ulv i regionen, at det ikke skal være ulv. Vis til referanse for at klimaendringer kan bidra til mindre reinlav. Ta med et avsnitt om ulv i punkt 13. Angående jervesonen så presiser at de sentrale vinterbeitene det vises til er i Karasjok og Kautokeino. Ta med under punkt 13 at Mattilsynet er bekymret for tapene av beitedyr til rovvilt.

Ellers som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Statsforvalteren oppdaterer saksfremstillingen med oversikt over FKT-forbruk 2024 og sender saksfremstillingen som årsrapport til Klima- og miljødepartementet innen 31. januar 2025.

Saksfremstilling

1. Sammendrag

Region 8 har ikke bestandsmål for ulv, men i Sør-Varanger er det per dato fast tilhold av ulver. Bestandsmålet for jerv er oppnådd, og ynglingen kan nås innenfor A-områdene, men det vil måtte påregnes noe jerv også innen B-områder om bestandsmålene skal opprettholdes. Bestandsmålet for gaupe er ikke oppnådd, ikke mulig å forene differensiert forvaltning og oppnåelse av bestandsmålene. Bestandsmålet for bjørn er ikke oppnådd. Det vil ta mange år før bestandsmålet nåes, og det er avgjørende for beitenæringene at det føres en tydelig differensiert forvaltning som forhindrer at binner etablerer seg i beitedyrprioriterte områder.

Rovviltnemnda er i slutfasen med rullering av forvaltningsplan for rovvilt. Rovviltnemnda har ikke treffende taksforebyggende tiltak å tilby reindrifta. Nemnda mangler kunnskap om faktorer som påvirker gaupas predasjon på sau.

Nemnda ser med bekymring på Statsforvalterens saksbehandlingskapasitet i rovviltforvaltninga.

Rovviltnemnda har erfart at regionen har vært helt avhengige av prosjektstillinger som arbeider i skillet mellom næring og forvaltning. Regionen trenger en permanent videreføring av prosjektet Næring og rovvilt og vi trenger en stilling for å jobbe med implementering av erfaringsbasert kunnskap i rovviltforvaltninga. Oppfølgingen av den nye forvaltningsplanen vil avhenge av dette.

Rovviltregion 8 har omkring 80 prosent av landets tamrein. Regionen har to saksbehandlere som jobber primært med rovviltforvaltning, sekretariatet for rovviltnemnda inkludert. Dette er for lite,

rovviltforvaltningen trenger flere ressurser.

2. Regionale bestandsmål og bestandsstatus for ulv, bjørn, jerv og gaupe

Regionale bestandsmål

Viser til forskrift om forvaltning av rovvilt § 4 bokstav h, mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser er: 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark fylke, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark fylke og 6 ynglinger av bjørn.

Bestandsstatus i region 8

Viser til Rovdata sin rapport av 15.5.2024, bestandsstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt.

Gaupe

Over årene 2021, 2022 og 2023 har det blitt registrert henholdsvis 6 (2), 6 (0) og 9 (1) familiegupper av gaupe. Gjennomsnitt siste tre år er 7 (1). Tallene i parentes angir ynglinger i Finnmark.

Jerv

Over årene 2021, 2022 og 2023 har det blitt registrert henholdsvis 9 (5), 12 (5) og 15 (5) ynglinger av jerv. Gjennomsnitt siste tre år er 12 (5). Tallene i parentes angir ynglinger i Finnmark.

Brunbjørn

Bischof og Swenson 2010 «Estimating the number of annual reproductions based on the number of female brown bears documented in Norway in 2008 and 2009» beregner at det ble født 3,1 kull i rovviltregion 8 i 2023.

Ulv

Det ble ikke påvist valpekull i region 8 i 2023.

3. Oppnåelse av regionale bestandsmål for ulv, bjørn, jerv og gaupe sett i forhold til soneinndelingen

Ulv

I region 8 er det ikke bestandsmål for ulv. Mål om ingen ynglinger er oppnådd, så langt. Den finsk-russiske ulvebestanden har sin nordvestlige ytre utbredelse i Øst-Finnmark. DNA-registreringer det siste året har vist at minst to tisper har hatt fast tilhold i dette området. Skadefellingsforsøk det siste året har ikke lyktes.

Bjørn

Gjennom differensiert forvaltning har vi i størst mulig grad skilt kalvingsområder og beiteområder for sau fra A-områder for bjørn. Beitenæringene er helt avhengig av at vi får lov til å gjøre det. Bestanden må bygges opp der konflikten er minst, nemlig innenfor A-områdene vi har satt.

Binner som etablerer seg i B-områdene er uforenlig med akseptabel dyrevelferd og med lønnsom drift. Dersom de ikke tas ut raskt vil utfallet på sikt være at de gjør så store skader at de likevel tas ut, eller de blir mens beitenæringen legger ned/flytter ut.

Dersom dagens bjørnekullsimuleringsmodell skal ligge til grunn, og bestanden i regionen skal

dobles før vi slutter å være restriktive med å ta ut binner i beitedyrprioriterte områder, da vil skadene og tapene forårsaket av bjørn mangedobles før bestandsmålet er nådd. Bjørnen i regionen klarer seg helt fint uten sau og rein, men da må den skilles fra sauebeiteområder og kalvingsområder for rein. Vi er avhengige av å få lov å sette lisensfellingkvoter på binner i B-områdene og av at det er en lav terskel for skadefelling av binner i B-områdene.

Jerv

Vår erfaring er at jerv og sau bør være skilt i størst mulig grad. Videre vurderer vi at det er vel så viktig å skjerme sentrale vinterbeiter for rein i Karasjok og Kautokeino, som å unngå jerv i kalvingsområder. Med denne tilnærmingen har jervesonen blitt presset sammen mellom kystnære sauebeiter og innlandsvinterbeiter. I tillegg til å spise beitedyr som den dreper, spiser jerven også åtsler og annet vilt. Rovviltnemnda forventer at det vil ha en forebyggende effekt å ha et begrenset A-område hvor jerven kan yngle i de områdene den forventes å gjøre minst skade og forstyrrelse på beitedyr. Da vil den hente en større del av sitt matbehov uten å drepe eller forstyrre sau eller rein.

Gaupe

Rovviltnemnda erfarer at soneforvaltningen på gaupe ikke fungerer. Det er hele tiden gauper som utgjør et betydelig skadepotensial på sau og rein i B-området for gaupe. Det er ikke mulig å forene effektivt uttak av disse med at bestandsmålet for gaupe skal nåes på sikt.

4. Status for beitenæringene (sau og tamrein)

Sau

Antall gårdsbruk går ned, men primærproduksjonen er relativt stabil. Som ellers i landet har utviklingen lenge gått i retning færre og større gårdsbruk. Landbruksforetakene i Troms og Finnmark utgjør cirka 1800 årsverk.

Omtrent 85 prosent av sauebrukene i Troms og Finnmark, er medlemmer av et beitelag. Beitelagene er ujevnt fordelt i regionen, og det er stor variasjon i tettheten av sau i de ulike beiteområdene.

Viser videre til www.landbruksdirektoratet.no/nb/statistikk-og-utviklingstrekk/utvikling-i-jordbruket

Tamrein

Reindriften er en nomadisk gjeterkultur som gjennom sin mobilitet er tilpasset marginale ressurser og stadige endringer i naturen. Derfor utøves reindriften over store områder med sesongmessige flyttinger mellom vinterbeite på innlandet og sommerbeite mot kysten. Dette er i tråd med reinens naturlige atferd hvor flokkene flytter seg mellom ulike årstidsbeiter for å dra nytte av de ulike klimasonene og vekstsesongene. Reindriften har lenge vært basert på lokale, naturgitte ressurser.

Reindriften er ikke bare en viktig del av næringslivet i regionen, men også en svært viktig samisk tradisjons- og språkbærer. Næringen opplever stadig større utfordringer og press på beitearealene til andre arealformål, herunder mineralutvinning, vindkraftutbygging og kraftforsyning, forsvarets aktiviteter og annen utbygging.

Reindriftnæringen opplever også stadig større utfordringer knyttet til klimaendringene som har ført til mer ustabile vintre med hyppigere temperatursvingninger under og over null grader. Dette har ført til mer is, låste beiter og jevnlig goavvi (uår) for reindriften. Næringen har blitt mer

avhengig av å kjøpe fôr i perioder av året. Klimaendringene fører også til vegetasjonsendringer som kan redusere forekomsten av reinlav (NINA Rapport 1210, Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge).

Viser videre til Ressursregnskap for reindriftsnæringen for reindrifftsåret 1. april 2023–31. mars 2024.

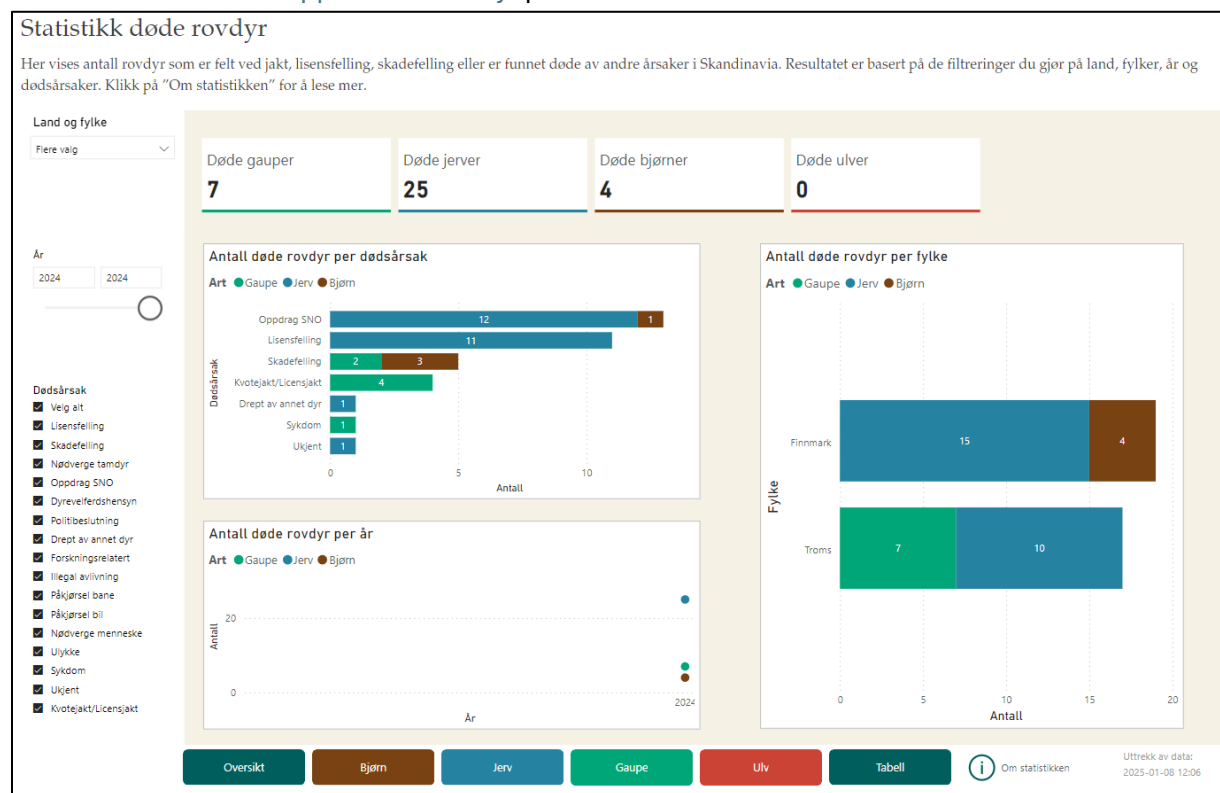
5. Påviste (dokumentert og antatt sikker) tap og erstattede tap av sau og tamrein til rovvilt
Søknadsfristen for erstatning sau er 1. november. Fra og med 1. november 2023 til og med 31. oktober 2024 ble det i Troms og Finnmark påvist (dokumentert og antatt sikker) 75 sau drept/skadet av fredet rovvilt. I Reindrifftsåret 2023/2024 (fra og med 1. april 2023 til og med 31. mars 2024) ble det i Troms og Finnmark påvist (dokumentert og antatt sikker) 750 tamrein drept/skadet av fredet rovvilt. (Rovbase 3.0 per 8.1.2025). I Troms og Finnmark ble det for disse respektive periodene erstattet 1 611 sau (www.rovbase.no/erstatning/sau) og 12 278 rein (Sammenstilt ved endt erstatning hos Statsforvaltren).

6. Totalt tap av sau og tamrein uavhengig av tapsårsak

Viser til Ressursregnskap for reindriftsnæringen for reindrifftsåret 1. april 2023–31. mars 2024, tabell 5 på s. 59: Totale tap av kalver og voksne dyr i Øst-Finnmark, Vest-Finnmark og Troms reibeiteområde er 63 127 dyr. Totale tap av sau i 2024 er ikke tilgjengelig per 8.1.2025. Viser til www.landbruksdirektoratet.no/nb/statistikk-og-utviklingstrekk/utvikling-i-jordbruket

7. Oversikt over døde rovvdyr i regionen fordelt på ulike dødsårsaker

Fra www.rovbase.no/rapport/doderovdyr per 8.1.2025:

8. Oversikt over kvoter for lisensfelling, kvotejakt og betinget skadefelling

Lisensfelling ulv

Det ble ikke fattet vedtak om kvote for lisensfelling ulv.

Lisensfelling bjørn

Kvotefor lisensfelling bjørn for perioden 21. august 2024 – 15. oktober 2024: 3 bjørner i beiteprioriterte områder i Finnmark, hvorav inntil 2 hunnbjørner (binner). Bjørnebinner med unge(-r) samt hennes unge(-r) var unntatt fra kvoten. Rovviltnemndas vedtak ble påklaget, og opprettholdt av Klima- og miljødepartementet i vedtak av 19. august 2024. I vedtaksbrevet skrev Klima- og miljødepartementet at vedtaket ble opprettholdt med et tilleggsvilkår. Det er uvisst hva dette tilleggsvilkåret var. Kvoten ble uansett fylt i mai 2024, og det ble følgelig ingen lisensfelling av bjørn i regionen i 2024.

Lisensfelling jerv

Kvotefor lisensfelling av jerv for perioden 20. august 2024 –15. februar 2025: Kvote opprettholdt i Klima- og miljødepartementet sin klageavgjørelse av 16. august 2024. Totalt 37 jerver. For Finnmark ble kvoten satt til 25 jerv, hvorav inntil 12 tisper. Av kvoten kunne inntil 7 jerv felles i A-området, hvorav inntil 3 tisper. For Troms og samarbeidsområdet med Nordland ble kvoten satt til 12 jerv, hvorav inntil 7 tisper. Av kvoten kunne inntil 6 felles i Aområdet, hvorav inntil 4 tisper.

Kvotefor gaupejakt

Miljødirektoratet satte kvote for jakt på gaupe i Troms i rovviltregion 8 til totalt fem gauper med en hunddyrkvote på totalt to voksne dyr. Kvoten gjaldt for B-områdene for gaupe i følgende kommuner: Nordreisa, Kåfjord, Storfjord, Lyngen, Tromsø og Balsfjord. Kvotejaktstart i dette området var 1. februar 2024. Fra 1. mars 2024 ble det åpnet for kvotejakt i B-områdene i Sørreisa og Salangen kommuner. Inntil to gauper kunne felles her. Jakt- og fangsttiden for gaupe varte til 31. mars 2024.

Kvotefor betinget skadefelling ulv

I vedtak av 26. juni 2024 opprettholdt Klima- og miljødepartementet vedtaket til Miljødirektoratet om kvote for betinget skadefelling av ulv i perioden 30. april 2024 til og med 31. mai 2024 på inntil 8 dyr for hele landet, unntatt ulvesonen.

I vedtak av 26. juni 2024 opprettholdt Klima- og miljødepartementet vedtaket til rovviltnemnda i region 8 om kvote for betinget skadefelling for ulv i 2024/2025 på 3 dyr.

Kvotefor betinget skadefelling bjørn

I vedtak av 12. juli 2024 opprettholdt Klima- og miljødepartementet vedtaket til rovviltnemnda i region 8 om kvote på 5 dyr for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland. Det ble stilt følgende tilleggsvilkår:

De tiltak som er mulig for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.

Kvotefor betinget skadefelling jerv

I vedtak av 26. juni 2024 opprettholdt Klima- og miljødepartementet rovviltnemndas vedtak om kvote på 9 dyr for betinget skadefelling av jerv i region 8.

Kvotefor betinget skadefelling gaupe

I vedtak av 30.5.2024 ga Miljødirektoratet Statsforvalteren myndighet til å iverksette betinget skadefelling på 4 gauper i perioden fra og med 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025.

9. Oversikt over søknader om skadefelling, utfall av behandling og utfall av eventuelle skadefellingsforsøk. Sorteres per art

Sak	Dato	Kommune	Avgjørelse	Art	Periode	Felling
2024/6520	11.06.2024	Tana	Innvilget	Bjørn	11.06.24-18.06.24	Ja
2024/41	02.01.2024	Nordreisa	Avslag	Gaupe		
2024/19	08.01.2024	Lyngen	Avslag	Gaupe		
2024/367	11.01.2024	Tjeldøya, Tjeldsund	Avslag	Gaupe		
2024/367	15.02.2024	Tjeldøya, Tjeldsund	Innvilget	Gaupe	15.02.2024–26.2.2024	Ja
2024/577	15.01.2024	Nordreisa	Avslag	Gaupe		
2024/1581	07.02.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Gaupe	07.02.24-14.02.24	Nei
2024/2252	23.02.2024	Lyngen	Avslag	Gaupe		
2024/2296	26.02.2024	Dyrøy m.fl.	Avslag	Gaupe		
2024/2364	22.02.2024	Nordreisa	Avslag	Gaupe		
2024/2436	01.03.2024	Grense Sørreisa-Bardu-Målselv	Innvilget	Gaupe	01.03.24-07.03.24	Nei
2024/3264	24.03.2024	Storfjord	Avslag	Gaupe		
2024/3406	02.04.2024	Nordreisa	Innvilget	Gaupe	06.04.24-10.04.24	Ja
2024/3812	17.04.2024	Kåfjord/Storfjord	Innvilget	Gaupe	17.04.24-24.04.24	Nei
2024/4412	15.05.2024	Lyngen	Innvilget	Gaupe	15.05.24-22.05.24	Nei
2024/12432	20.12.2024	Lyngen	Videresendt til Miljødir. og innvilget	Gaupe		
2024/4412	30.04.2024	Lyngen	Innvilget	Gaupe	30.4.2024–08.05.2024	Nei
2024/7482	05.07.2024	Tromsø	Innvilget	Gaupe	05.07.24-12.07.24	Nei
2024/10931	04.11.2024	Storfjord	Avslag	Gaupe		
2024/259	08.01.2024	Tjeldsund/Harstad/Kvæfjord	Avslag	Kongeørn		
2024/2253	24.02.2024	Storfjord	Innvilget	Kongeørn	27.02.24-04.03.24	Nei
2024/5543	27.05.2024	Karasjok	Avslag	Kongeørn og havørn		
2024/195	07.01.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	09.01.24-16.01.2024	Nei
2024/1781	09.02.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	10.02.24-15.02.24	Nei
2024/3461	03.04.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	03.04.24-11.04.24	Nei
2024/4879	14.05.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	14.05.24-21.05.24	Nei
2024/3461	03.04.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	03.04.24-11.04.24	Nei
2024/10175	02.12.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	02.12.24-16.12.24	Nei
2024/12263	17.12.2024	Sør-Varanger	Innvilget	Ulv	19.12.24–03.01.25	Nei

Oversikten viser søknader behandlet av Statsforvalteren i Troms og Finnmark. For fullstendig oversikt som også viser søknader som Miljødirektoratet har behandlet viser vi til Miljøvedtaksregisteret på www.miljovedtak.no

10. Oversikt over bruken av FKT-midler. Departementet ber her også om særskilt oversikt over tiltak som siste år er gjennomført i henholdsvis rovdyrprioriterte og beiteprioriterte områder

Per dato har ikke sekretariatet oversikt over bruken av FKT-midler 2024, vi har ikke mulighet til å skille tiltakene mellom beitedyrprioriterte og rovdyrprioriterte områder. Generelt er det lite overlapp mellom sauebesetninger og områder prioritert for bjørn. Det er noe overlapp mellom sauebesetninger og områder prioritert for jerv, og det er vesentlig overlapp mellom sauebesetninger og områder prioritert for gaupe. Reindrifta har i stor grad overlapp med områder prioritert for en eller flere arter av rovvilt. Vi gir her oversikt for bruk i 2023 samt budsjett for 2024.

Tabell 1. Viser mottatte tilskuddssøknader om forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen i 2023. Disse er sortert under søknader fra reindriften (blå), fra saueneæringen (grønn) samt tiltak som ikke klart er definert under en av disse (oransje og brun). Tiltakene er videre sortert under §§ og tiltak i forskrift om tilskudd ifb. rovviltskader. For reindrift er tiltakene slått sammen i «budsjett» fordi reindriften i tilsagnene ble gitt stor frihet til å velge blant tiltakene. Ekstrabevilgning på 200 000 kroner går ikke frem av denne tabellen, dermed var budsjettet i realiteten 16 570 000 kroner. Her inngår bevilgning sommeren 2023 på kroner 2 370 000 til mer effektiv skadefelling i kommuner, disse midlene ble i egen søkeromgang fordelt til 6 av 8 kommuner for kommunale/interkommunale skadefellingslag. To kommuner som ikke fikk søkt på denne sommerbevilgningen, fikk restmidler på slutten av året.

Søknader om forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen 2023 kap 1420.73				Antall søknader	Ant. tiltak (ca. rein)	Kroner søkt	Vedtatt 2023	Brukt 2023	
Reindrift	§ 5 b Føring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken og unngå rovvilttap			177	500	63 551 417	5 220 000	4 577 315	
	§ 5 b Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak								
	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	Flytting av tamrein til mindre rovviltsatte områder							
		Kalving innenfor gjerde							
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende	Mobil gjeterhytte							
		Helikopter for samling/uttak av slaktedyr på høsten							
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget	Gasskanon							
		Tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk overvåking	e-bjeller/radiobjeller						
			Drone						
			Teleskop						
Fotoutstyr									
Utprøving av nye forebyggende tiltak mot									
Vokterhund									
Sau	Tidlig nedsanking av sau			21	1 908 340	950 000	1 144 961		
	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	Forsinket slipp på utmarksbeite		6	447 860	80 000	68 320		
		Beredskapsareal		3	56 775	45 000	25 000		
		Flytte sau til mindre rovviltsatte beiteområder		5	2 030 120	850 000	789 930		
		Hjemmebeite		2	120 000	0			
		Rovdyravvisende gjerdar		3	72 326	20 000	59 536		
	§ 5 b Planlagt utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak			7	709 600	40 000	40 000		
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende			6	440 023	190 000	55 004		
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, herunder elektronisk overvåking			30	3 495 205	1 036 100	978 777		
	Rein, sau, rovvilt og samfunn	2023/1366 NIBIO – Hårfeller i Tana 2023			1	542 000	400 000	400 000	
2023/1365 NIBIO – Hårfeller i Pasvik 2023			1	150 000	150 000	150 000			
2023/1290 NIBIO – Hårfeller i Karasjok i 2023			1	398 000	398 000	398 000			
2023/1292 NIBIO – Hårfeller i Valjohka 2023			1	497 000	0				
2023/827 Jeger – Lisensfelling med jervebås			1	39 000	39 000	31 877			
2023/459 NIBIO – Formidlingsarrangementer om brunbjørn i Finnmark			1	50 000	50 000	50 000			
2023/460 NIBIO – Roviltopplæring for naturbruksskolene i Finnmark			1	240 000	240 000	240 000			
2023/458 NINA – Forskning & overvåking av kongeørn i Vest-Finnmark – restmidler			1	350 000	0	191 458			
2023/1190 Stabburnes naturhus og museum – Praktisk jervejaktkurs i Finnmark			1	95 000	60 000	60 000			
2023/1074 Stabburnes naturhus og museum – Kurs i skadefelling			1	297 000	297 000	242 005			
2023/1075 Stabburnes naturhus og museum – Regional fagsamling for skadefellingslag			1	95 000	28 000	22 500			
2023/2905 Stabburnes naturhus og museum – Næring og rovvilt 2023			1	910 000	910 000	826 401			
2023/262-94 Omdisponering av restmidler Næring og rovvilt 2023				204 381		204 381			
2023/11244 Ekstrabevilgning Porsanger skadefellingslag – restmidler				250 000		250 000			
2023/11243 Ekstrabevilgning Sør-Varanger skadefellingslag – restmidler				250 000		179 849			
2023/483 Rovdyrsenter Bardu – Rovdyrskole			1	205 000	145 000	145 000			
2023/588 NINA – Scandcam – Nord			1	500 000	300 000	0			
2023/1370 Tana kommune – Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, popublinker for trening skadefellingslag			1	185 404	30 000	30 000			
2023/307 Gratangen kommune – Kurs/oppgradering av skadefellingslaget			1	300 000	30 000	30 000			
2023/736 Stabburnes naturhus og museum – Bjørnehundtrening 2023			1	100 000	70 000	70 000			
2023/2994 Bardu kommune – Interkommunalt skadefellingslag, samling og utstyr			1	70 000	30 000	30 000			
2023/1132 NIBIO – Halsklaver på lam: Forebyggende mot ørnepredasjon			1	143 000	71500	71500			
2023/1191 Stabburnes naturhus og museum – Innkjøp og trening Porsanger skadefellingslag			1	161 800	30 000	30 000			
2023/1073 Stabburnes naturhus og museum – Videregående kurs i skadefelling			1	135 000	80 000	46 753			
2023/471 Stabburnes naturhus og museum – Samling for NRFI's referansegruppe			1	85 000	30000	23409			
2023/1330 Stabburnes naturhus og museum – Bjørnehundekvipasjer i Finnmark			1	100 000	30 000	29 950			
2023/1151 Stabburnes naturhus og museum – Godtgjøring til skadefellingsledere i Finnmark			1	50 000	0				
2023/1185 Porsanger kommune – Rovdyrprosjekt 2023			1	130 000	0				
2023/724 Stabburnes naturhus og museum – Arena rovvilt 2023			1	60 000	30000	30000			
2023/678 Stabburnes naturhus og museum – Støtte til gjennomføring av jegerprøven 2023			1	35 400	20400	0			
2023/607 Norske kadaverhunder – Kurs/godkjenning av ekipasjer for kadaversøk			1	120 000	0				
2023/332 Karasjok kommune – Oppgradering av utstyr til skadefellingslag			1	450 000	0				
2023/1372 Nordreisa kommune – Rovdyrfritt dybeite			1	1 632 285	0				
2023/1342 NIBIO – Kartlegging av tapsårsaker hos lam på beite			1	660 000	0				
2023/1346 Kautokeino flyttsamling – Implementering av tradisjonell kunnskap			1	600 000	300000	0			
2023/1076 Stabburnes naturhus og museum – Utstyr til rovviltjegere i Finnmark			1	50 000	0				
2023/785 Reinbeitedistrikt 41 Bæskadas – Bedre håndtering av konflikt rovvilt skaper			1	300 000	0				
2023/596 NOAH - for dyrs rettigheter – Ulv i Norge – elevhefte om et kritisk truet dyr			1	209 000	0				
2023/496 Norske kadaverhunder – Beredskapstelefon til akutte situasjoner			1	20 000	0				
§ 5 Akutte tiltak med direkte tapsreducerende effekt							1 000 000	1 078 273	
Skadefellingsvederlag							800 000	748 847	
Mer effektiv skadefelling i kommuner – tildeling på 2 370 000							2 370 000	2 370 000	
SUM:				260	619	83 500 936	16 370 000	15 719 046	

Tabell 2. Viser antall søknader, omtrentlig antall omsøkte tiltak samt hvilke beløp det er søkt om i støtte. Videre viser den sekretariates innstilling til støtte, dette er også omtrentlige beløper og det må påregnes justeringer, kanskje også endring i tilsagn eller avslag, når den enkelte søknad behandles. Spesielt i reindrifta er det ofte vanskelig å skille det ene tiltaket fra det andre. Derfor er ikke innstillingen fordelt på ulike tiltak. Vi vil gi reineier stor frihet i hvilket av de omsøkte tiltakene tilskuddet brukes på.

Søknader om forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen 2024 kap 1420.73			Antall søknader	Ant. tiltak (ca. rein)	Kroner søkt	Innstilling 2024	Vedtatt 2024	Sum	
Reindrift	§ 5 b Føring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken og unngå rovvilttap		188	500	60 902 563	4 900 000	4 370 000	4 370 000	
	§ 5 b Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak								
	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	Flytting av tamrein til mindre rovviltsatte områder							
		Kalving innenfor gjerde							
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende	Mobil gjeterhytte							
		Helikopter for samling/uttak av slaktedyrr på høsten							
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget	Gasskanon							
		e-bjeller/radiobjeller							
		Tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk overvåking							Drone
									Teleskop
Fotoutstyr									
Utprøving av nye forebyggende tiltak mot		Termisk kikkert							
	Halsklaver								
	Vokterhund								
Sau	Tidlig nedsanking av sau		26	4 216 608	1 700 000	1 300 000	2 670 598		
	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	Forsinket slipp på utmarksbeite	12	1 767 696					
		Beredskapsareal	6	1 393 323					
		Flytte sau til mindre rovviltsatte beiteområder	5	612 000					
		Hjemmebeite	2	46 995					
		Rovdyravvisende gjerder	1	110 000					
	§ 5 b Planlagt utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak		8	1 489 000					
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende	Kadaverhund	13	1 699 643					
			2	295 000					
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, herunder elektronisk overvåking		42	5 221 957	1 050 000	1 050 000			
Rein, sau, rovvilt og samfunn	1. 2024/303 Norges Bondelag – Møte om rovviltsituasjonen i Tana og Finnmark		1	73 878	0	0	3 878 080		
	2. 2024/1132 NIBIO – Hårfeller i Karasjok 2024		1	448 000	0	0			
	3. 2024/1263 NIBIO – Hårfeller i Tana		1	440 000	440 000	440 000			
	4. 2024/1409 NIBIO – Hårfeller i Karasjok og Skogonvarra 2024		1	955 000	560 000	560 000			
	5. 2024/593 Natur Plan og utvikling – Bjørn i nord		1	320 000	0	0			
	6. 2024/1245 NIBIO – Halsklaver på lam, forebyggende mot tap til kongeørn, Varangerhalvøya		1	71 000	71 000	71 000			
	7. 2024/1407 Karasjok kommune – Oppgradering av utstyr til skadefellingslag		1	120 000	0	0			
	8. 2024/1231 NIBIO – Infomøter om overvåking av brunbjørn i Finnmark		1	60 000	50 000	0			
	9. 2024/1234 NIBIO – Rovviltopplæring for naturbruksskoler i Finnmark		1	250 000	250 000	250 000			
	10. 2024/1540 NIBIO – Tap av lam på Dyroya 2024		1	398 000	398 000	398 000			
	11. 2024/447 NINA – Forskning og overvåking av kongeørn i Vest-Finnmark		1	350 000	0	0			
	12. 2024/292 NJFF-Troms – Veiledet gaupejakt for nye rovviltjegere (tilsagn gitt og kurs gjennomført)		1	77 080	77 080	77 080			
	13. 2024/291 NJFF-Troms – Introduksjon i sporing og rovvilt		1	88 448	88 448	0			
	14. 2024/582 NINA – Sau og rein i brunbjørnens diett – DNA-baserte analyser		1	285 000	285 000	0			
	15. 2024/638 NINA – Påvisning og overvåking av gullsjakal		1	500 000	0	0			
	16. 2024/1017 Stabburnes naturhus og museum – Næring og rovvilt 2024 – drift prosjektet		1	1 500 000	1 125 000	1 125 000			
	17. 2024/1306 Stabburnes naturhus og museum – Lisensfelling av jerv 2024		1	140 000	110 000	110 000			
	18. 2024/1314 Stabburnes naturhus og museum – Referansegruppesamling 2024		1	60 000	25 000	25 000			
	19. 2024/1383 Stabburnes naturhus og museum – Bjørnehundekvipasje i rovviltregion 8		1	240 000	187 000	187 000			
	20. 2024/1403 Stabburnes naturhus og museum – Gauperegistrering i Finnmark		1	280 000	85 000	85 000			
	21. 2024/1406 Stabburnes naturhus og museum – Kadaverhunder i region 8		1	100 000	100 000	100 000			
	22. 2024/1410 Stabburnes naturhus og museum – Arena rovvilt 2024		1	60 000	50 000	50 000			
	23. 2024/551 Rovdyrsenter Bardu – Rovdyrobservasjon, pilotprosjekt for leirskoleelever fra Nord-Troms		1	245 000	0	0			
	24. 2024/555 Rovdyrsenter Bardu – Transport til rovdyrskolen		1	80 000	80 000	80 000			
	25. 2024/441 NINA – SCANDCAM gaupeovervåking med viltkamera		1	300 000	300 000	300 000			
	26. 2024/1751 John Ante Andersen Oskal – Jaktbu for lisensfelling jerv		1	30 000	20 000	20 000			
	27. 2024/644 NOAH – For dyrs rettigheter – Trykk og distribusjon av elevhefte ulv i Norge		1	504 500	0	0			
	28. 2024/647 NOAH – For dyrs rettigheter – Rovdyrseminar om rovvilt og naturfoto og praktisk fotoviledning ute		1	70 000	0	0			
	29. 2024/1203 Øvre Salangen Sankerlag – Videreføring i bruk av kadaverhund		1	45 000	0	0			
	30. 2024/431 Reinbeitedistrikt 41 Bæskades – Mobile gjerdeanlegg for konfliktsoner		1	600 000	0	0			
Skadefellingsforsøk kongeørn 31.5.2023–10.6.2023 – Utbetalt januar 2024						81 322	81 322	81 322	
§ 5 Akutte tiltak med direkte tapsreducerende effekt						1 000 000	1 000 000	2 000 000	
Skadefellingsvederlag						1 000 000	1 000 000		
Mer effektiv skadefelling i kommuner, tildelt juni 2024						2459083	2 000 000	2 000 000	
SUM:			282	647	86 445 691	17 000 000	15 000 000	15 000 000	

Tabell 3. Statsforvalteren ble i supplerende tildelingsbrev i juni tildelt 2 000 000 i tilskuddsmidler til kommunale og interkommunale fellingslag, «Mer effektiv skadefelling i kommuner». Disse ble etter søknad fordelt slik.

Saksnr	Søker Firmanavn	Søknadsnavn	Omsøkt	Tilsagn
2024/1056	PORSANGER KOMMUNE	Utstyr til skadefellingslaget Porsanger	177500	177000
2024/1513	UNJARGGA GIELDA / NESSEBY KOMMUNE	Utstyr til drift av Nesseby skadefellingslag	321924	270000
2024/1943	LYNGEN KOMMUNE	Tilrettelegging drift- Nord-Troms skadefellingslag	247482	247000
2024/1897	MÅLSELV KOMMUNE	Kompetanseheving av MTIS2024	527108	300000
2024/1901	BARDU KOMMUNE	Interkommunalt skadefellingslag	185000	185000
2024/1935	GRATANGEN KOMMUNE	Søknad om tilskudd til tilrettelegging	450000	300000
2024/1952	DEANU GIELDA / TANA KOMMUNE	Skuddtrening, Tana- og Nessebylagene	222790	194000
2024/1953	DEANU GIELDA / TANA KOMMUNE	tilrettelegge for fremtidige skadefellingsoppdrag	164279	164000
2024/2957	LYNGEN KOMMUNE	HMS i sakdefellingslag - skredkurs Nord-Troms	93000	93000
2024/2960	LYNGEN KOMMUNE	Kongjørn - art, alder og kjønn	70000	70000
			2459083	2000000

11. Status for forvaltningsplanen og eventuelle planer om rullering

Rullering av forvaltningsplan for rovvilt – gjennomgang av prosessen

Rovviltforskriften fra 2005 har delt landet inn i 8 forvaltningsregioner, hver med en politisk valgt rovviltnemnd. Forskriften sier at rovviltnemnda skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. Regionens første forvaltningsplan for rovvilt ble vedtatt i 2007, denne ble rullert i 2013 og skal nå rulleres igjen.

Rulleringsarbeidet har vært en omfattende prosess med både startvansker og utfordringer på veien. Men nå skimter vi mål. På nemndas møte 10.10.2019 i sak 31/19 vedtok nemnda dette:

Vedtak:

Enstemmig vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda ønsker å starte arbeidet med rullering av forvaltningsplan for rovvilt på nyåret 2020. Rovviltnemnda ber sekretariatet melde personellbehov til Miljødirektoratet. Sekretariatet kaller inn rovviltnemnda til oppstartmøte for rulleringsarbeidet etter at nemnda er satt for kommende periode.

Saksfremstilling

I forordet til forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013 har rovviltnemnda skrevet at «forvaltningsplanen må rulleres jevnlig, fordi det til stadighet skjer endringer. Vi ser for oss at det må skje igjen om tre til fire år.» Allerede i 2016 ble det pratet på rovviltnemndsmøter om at rulleringsarbeidet burde opptas. I møtet den 14.2.2017 vurderte rovviltnemnda at det var hensiktsmessig å avvente rullering av egen forvaltningsplan, inntil premissene for rovviltforvaltningen var mer avklart. Dette gjaldt regioninndelingen i forvaltningsregioner, soneforvaltningen når det gjelder gaupe, hvor mange ynglinger skal oppnås av de ulike artene i hvilke regioner, skadefellingsregimet for kongjørn, hva kan FKTmidler brukes til, evt. mal for rullering av forvaltningsplan samt evt. nye retningslinjer og føringer for rovviltforvaltningen og myndighetsforhold. Rovviltnemnda har nylig svart på høring om forslag til endringer i naturmangfoldloven, rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, med høringsfrist 1.10.2019. Trolig vil premissene for rovviltforvaltningen være mer avklart på nyåret 2020.

Etter hva sekretariatet, fra nemndsmedlemmene, har fått forståelse av, er det trolig at det blir noen utskiftninger i rovviltnemnda i nær framtid. Dette kan tale for at dagens rovviltnemnd ikke bør legge detaljerte føringer for hvordan rulleringsarbeidet skal gjennomføres.

Sekretariatet ser for seg at rulleringsarbeidet kan starte opp på nyåret 2020, og at det avhengig av hvilken prosess det legges opp til, kan vedtas en rullert forvaltningsplan i slutten av 2020 eller første halvdel av 2021. For at sekretariatet skal kunne styre en rulleringsprosess er vi helt avhengige av ekstra personell som kan ta rulleringsarbeidet, evt. avlaste annet sekretariats- og rovviltarbeid.

I sak 15/21 på møtet den 3.3.2021 la miljødirektøren frem sin oppsummering av rovviltåret 2020. Som bakgrunn for saken viste sekretariatet til sak 10/20 på rovviltnemndas møte den 10.6.2020 og til sak 27/20 på rovviltnemndas møte den 23.9.2020. Miljødirektøren presenterte at vi ikke klarte å påbegynne forvaltningsplanen som planlagt, og at Statsforvalteren heller ikke hadde fått innvilget søknad om ekstra driftsmidler for å gjennomføre prosessen.

På rovviltnemndsmøtet den 25.3.2021 presenterte Statsforvalteren i sak 25/21 et grunnlag for rovviltnemndas prosjektbestilling for rullering av forvaltningsplanen. Etter dette har arbeidet med forvaltningsplanen vært fast sak på rovviltnemndas møter.

På møtet den 2.3.2022 var prosjektleder på plass og arbeidet med forvaltningsplanen skjøt fart med prosjektbestilling, prosjektbeskrivelse og aktøranalyse. Prosess for å sette sammen arbeidsgrupper og referansegruppe ble startet, og varsel om oppstart ble sendt ut. Det ble gjennomført en oppstartkonferanse i Alta 30.-31. mars 2022. I sak 34/22 ble det vedtatt å sende brev til Klima- og miljødepartementet med anmodning om videre finansiering til rullering av forvaltningsplanen. Prosjektet fikk finansiert prosjektleder ut 2023. Men så ble prosjektleder mye sykemeldt utover i perioden, da ble det igjen utfordringer med fremdriften.

Arbeidsgruppene leverte sine innspill ved årsskiftet 2022/2023. Referansegruppa ble ikke så bredt sammensatt som ønskelig, Den hadde sitt første møte 10.2.2023. På sitt neste møte, den 28.2.2023 leverte den sin anbefaling om arealdifferensiert forvaltning. Referansegruppa gjorde et nytt forsøk på møte den 20.6.2023, men da var det bare bondelaget som var representert og møtet ble avsluttet.

Etter at gruppene hadde levert sine innspill, jobbet sekretariatet med arbeidsnotater som rovviltnemnda gikk gjennom på møtene i 2023, og slik bearbeidet til sin egen tekst i det fremvoksende utkastet til rullert forvaltningsplan. På møtet den 13.4.2023 sak 16/23 hadde sekretariatet slik innledning i saksfremstillingen:

Seks arbeidsgrupper har levert sine innspill til forvaltningsplanen, og en referansegruppe er etablert. Sekretariatet ser at det er et viktig men omfattende arbeid å forene innspill og føringer innenfor forvaltningsplanens rammer. Statsforvalteren har for en periode hatt mindre personellressurser til å jobbe med forvaltningsplanen enn vi hadde budsjettert. Videre mener vi det er viktig at rovviltnemnda har den førende rollen i skrivearbeidet, noe som fordrer tid til en god dynamikk mellom nemnda, referansegruppa og sekretariatet.

I arbeidet med å rullere forvaltningsplanen jobber sekretariatet nå med de sju innspillene fra de

seks arbeidsgruppene. Arbeidsgruppe for implementering av tradisjonell kunnskap leverte to innspill. Referansegruppa sitt mandat er å rådføre sekretariatet i arbeidet med utkast til forvaltningsplan, blant annet å påse at det er benyttet både empirisk og erfaringsbasert kunnskap, samt se til at innspillene fra arbeidsgruppene blir vurdert og hensyntatt så langt det lar seg gjøre. Referansegruppa har til nå hatt to møter, og de har levert sin anbefaling om arealdifferensiert forvaltning.

Vi har altså:

Arbeidsgruppe 1. Implementering av tradisjonell kunnskap – innspill til de øvrige arbeidsgruppene

Arbeidsgruppe 1. Innspill om implementering av tradisjonell kunnskap

Arbeidsgruppe 2. Innspill om beiteprioriterte områder

Arbeidsgruppe 3. Innspill om rovviltprioriterte områder

Arbeidsgruppe 4. Innspill om internasjonalt samarbeid

Arbeidsgruppe 5. Innspill om prioritering av forebyggende og konfliktdempende tiltak

Arbeidsgruppe 6. Innspill om kongeørn

Referansegruppa. Referansegruppas anbefaling om arealdifferensiert forvaltning

Ut fra dette har sekretariatet skrevet arbeidsnotater for rovviltnemnda. I disse arbeidsnotatene bruker vi arbeidene til arbeidsgruppene og til referansegruppa, vi bruker rammene for rovviltforvaltning som rovviltnemnda er gitt, og vi forsøker å treffe rovviltnemndas mening. Derfor er disse skrevet som om at de tilhører nemnda. Vi ber om bevissthet rundt at arbeidsnotatene ikke kan tilskrives å være nemndas uttalelser, før de eventuelt blir vedtatt av nemnda.

Den 8. og den 9. november 2023 ble det holdt konsultasjon med henholdsvis Troms og Finnmark bonde- og småbrukarlag samt Troms og Finnmark bondelag. I desember 2023 ble forvaltningsplanen sendt på høring, med høringsfrist 14. februar 2024.

Etter høringen arbeidet rovviltnemnda med å vurdere og svare ut alle høringsinnspill, dette arbeidet ble i sak 44/24 den 26.9.2024 slutført med det vedtatte dokumentet

Rovviltnemndas behandling av høringsuttalelser til revidert forvaltningsplan til rovvilt, datert 26.9.2024

På møtet den 26.9.2024 vedtok rovviltnemnda utkastet

Forvaltningsplan for rovvilt per 26.9.2024

Dette dokumentet er grunnlag for videre konsultasjoner.

Gjenstår før rullert forvaltningsplan for rovvilt kan vedtak:

- Videre konsultasjoner
- Eventuelle endringer etter konsultasjoner
- Design, kart og figurer, universell utforming
- Sende planen til uttalelse hos Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet
- Vurdere endringer på bakgrunn av uttalelsene
- Vedta rullert forvaltningsplan

12. Annen informasjon, som eksempelvis regionale/lokale prosjekter eller annet relevant arbeid

Prosjekt Næring og rovvilt

Prosjektet har vært forlenget med nye perioder siden oppstart i 2010. Tidligere har prosjektet vært konsentrert om Finnmark, mens Leve i Naturen og oppfølgeren Dyr i drift frem til januar 2019 var tilsvarende prosjekter i Troms. I 2023 ble virkeområdet for Næring og rovvilt utvidet til å gjelde også Troms, prioritert i Troms var å følge opp skadefellingslag og rovviltjegere, men også beitenæringa når kapasitet.

Vi ser det vil være et vedvarende behov for å gjøre den jobben som prosjektet gjør for å skape tillit og samarbeid mellom næring og forvaltning. Statsforvalteren har derfor meldt behov for øremerkede midler til å finansiere en fast stilling som finansieres utenom den ordinære FKT-tildelingen.

Vi har erfart det er viktig at prosjektleder har nordsamisk språkkompetanse, kjennskap til beitenæringene og konseptet tradisjonell kunnskap, og også innsikt i naturforvaltning og naturvitenskaplige fag av relevans for rovdyrforvaltninga.

Erfaringsbasert kunnskap i rovviltforvaltninga

Vi ønsker å opprette en stilling for å jobbe med implementering av erfaringsbasert kunnskap. Naturmangfoldloven § 8 har krav til at tradisjonell kunnskap blir brukt i forvaltninga. Det er en nasjonal oppgave å utvikle gode metoder for bruk av tradisjonell kunnskap.

Gjennom arbeidet med rullering av forvaltningsplanen har regionen samlet mye kompetanse om temaet, kompetansen har knutepunkt i prosjektet Næring og rovvilt. Vi ser det derfor som en meget god løsning å legge en stilling for implementering av tradisjonell kunnskap til regionen, slik at det i regionen blir et fagmiljø for samhandling mellom beitenæring og rovviltforvaltning.

Statsforvalteren har meldt behov for øremerkede midler til en fast stilling i regionen, som kan jobbe med implementering av erfaringsbasert kunnskap i rovviltforvaltninga. Denne stillingen vil kunne jobbe tett sammen med prosjektleder for Næring og rovvilt.

13. Rovviltnemndenes vurderinger av egen måloppnåelse og eventuelle behov for justeringer i deres regionale forvaltning for styrket måloppnåelse

Rovviltnemnda ser med bekymring på tapssituasjonen blant sauebesetninger. Vi imøteser mer forskning på hva som påvirker gaupas drapstakt på sau.

Rovviltnemnda er inne i slutfasen med rullering av forvaltningsplan for rovvilt. Vi vil spesielt bemerke at vi ikke har klart å finne gode tapsforebyggende tiltak for reindrifta. Rovviltartene lever i større eller mindre grad av rein, og i den grad forebyggende tiltak har effekt ser det ut til at denne er skadeforskyvende. Rovviltnemnda klarer ikke ved prioritering av midler til tapsforebyggende tiltak å skille disse tiltakene fra den ordinære reindrifta. Tilskuddsmidler blir i realiteten et lite driftstilskudd, men med store administrative kostnader for både reindrifta og forvaltninga. Mattilsynet er bekymret over rovvilttapene av sau og rein i regionen.

Roviltnemnda trekker frem styrkingen av Statens naturoppsyns sitt arbeid med rovviltregistrering som positivt og nødvendig. Roviltnemnda er bekymret over manglende kapasitet hos Statsforvalteren til å håndtere rovviltforvaltningen, inkludert sekretariatet for rovviltnemnda. Nemnda får tilbakemeldinger fra utøvere om at Statsforvalteren er vanskelig å nå på telefon, og om at saksbehandlingen når det gjelder rovviltstatning og tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak i liten grad ser den enkelte søker. Roviltnemnda mener flere oppgaver og skjerpede krav til rovviltforvaltninga må følges opp med finansiering av flere saksbehandlerstillinger. Noe annet kan være en fare for rettssikkerheten.

Roviltnemnda har erfart at regionen har vært helt avhengige av prosjektstillinger som arbeider i skillet mellom næring og forvaltning. Regionen trenger en permanent videreføring av prosjektet Næring og Rovvilt og vi trenger en stilling for å jobbe med implementering av erfaringsbasert kunnskap i rovviltforvaltninga. En god oppfølging av den nye forvaltningsplanen vil avhenge av dette.

Det er svært utfordrende å drive en todelt forvaltning av rovviltarter som i noen eller i større grad lever av sau og tamrein. Tamreinen bruker hele regionen, og ingen sameby eller reinbeitedistrikt ønsker at rovviltet skal drepe rein og ha prioritet akkurat der deres rein er. Videre vil nemnda her trekke frem utfordringer når det gjelder forvaltning av gaupe, bjørn, ulv og kongeørn, samt beskrive en prekær mangel på saksbehandlere i rovviltforvaltninga i regionen:

Gaupa i region 8 trenger å drepe rein for å få frem unger

- I løpet av året er det tamme beitedyr i hele regionen. Gaupa her lever hovedsakelig av rein. Om vi lykkes å gjøre det vanskelig for gaupe å drepe rein, så er det færre hunngauper som får frem unger, og for å nå bestandsmålet trenger vi da enda flere gauper som lever av tamme beitedyr. Det ser ut til at for å nå bestandsmålet for gaupe med færrest mulig drepte beitedyr og best mulig dyrevelferd, så må vi legge til rette så gaupene har god tilgang på rein gjennom hele året. Det er å føre vilt med levende dyr som er noens eiendom. Ikke lov. Hva gjør vi da?

I regionen har nemnda gjort ca. halvparten av fastlandsarealet til A-område for gaupe. Likevel har Scandlynx vist at ingen gauper i regionen utelukkende bruker A-området. Gaupene trenger hele regionen for å kunne nå bestandsmålet. Dette gjør at differensiert forvaltning ikke fungerer. Om en ikke skal fjerne gaupe fra regionen må det være en høy terskel for uttak også i beitedyrprioriterte områder. Det er konfliktskapende når rovviltforliket sier det skal være lav terskel for uttak i beitedyrprioriterte områder, når KLD stadig gjentar viktigheten av en tydelig differensiert forvaltning, men samtidig mener vi skal nå bestandsmålet for gaupe.

Roviltnemnda ser ingen mulighet til å nå bestandsmålet for gaupe med en reell differensiert forvaltning.

Binner i B-områder utgjør et stort skadepotensial – de må kunne felles

Gjennom differensiert forvaltning har vi i størst mulig grad skilt kalvingsområder og beiteområder for sau fra A-områder for bjørn. Beitenæringene er helt avhengig av at vi får lov til å gjøre det. Bestanden må bygges opp der konflikten er minst, nemlig innenfor A-områdene vi har satt.

Binner som etablerer seg i B-områdene er uforenlig med akseptabel dyrevelferd og med lønnsom drift. Dersom de ikke tas ut raskt vil utfallet på sikt være at de gjør så store skader at de likevel tas ut, eller de blir mens beitenæringen legger ned/flytter ut.

Dersom dagens bjørnekullsimuleringsmodell skal ligge til grunn, og bestanden i regionen skal doubles før vi slutter å være restriktive med å ta ut binner i beitedyrprioriterte områder, da vil skadene og tapene forårsaket av bjørn mangedobles før bestandsmålet er nådd. Bjørnen i regionen klarer seg helt fint uten sau og rein, men da må den skilles fra sauebeiteområder og kalvingsområder for rein. Vi er avhengige av å få lov å sette lisensfellingkvoter på binner i B-områdene og av at det er en lav terskel for skadefelling av binner i B-områdene.

Flere ulver vil komme inne i Finnmark

Det siste året har det i Finnmark og nord i Finland vært økt trafikk av ulv fra stammen i Finland og Russland. Vi forventer at dette vil fortsette de neste årene, og at vi oftere vil se ulver som gjør skade på både rein og sau flere steder i regionen. I Sør-Varanger ser det nå ut til at to tisper har fast tilhold. Rovviltnemnda vil forhindre at det blir ulveyngling i regionen. Det er ikke lengre et fjernt scenario med ulveflokk i Finnmark, det vil være en katastrofe for reindriften. Rovviltnemnda mener forvaltninga på den norske siden av grensen må gjøre det den kan for å forhindre at det skjer. Raskt uttak av de ulvene som nå er i regionen, og en beredskap for å fortløpende vurdere og effektuere vedtak om å ta ut ulver med stort skadepotensial er nødvendig.

Forvaltning av kongeørn i Troms og Finnmark

Rovviltnemnda mener det må iverksettes forskningsprosjekt der en forsøker tapsforebyggende uttak av kongeørn, for å minske tap av tamrein. Samtidig må en se på havørnas bidrag til tap. Det er en forutsetning for et slikt prosjekt at reindriften erfaringsbaserte kunnskap som fag blir tatt med i kongeørnprosjektet. Med det mener roviltnemnda at både næringsutøvere og representanter for næringskompetanse, deltar likeverdig med forskningsinstitusjon(er) og forvaltning i utforming av forskningsspørsmål, metode, dataanalyse, resultatfortolkning og formidling av resultatene. Videre vil nemnda vise til at utøvelse og kunnskap om reindrift er vevd tett sammen med samisk språk. Et sentralt element i et forsøksprosjekt om ørn og rein vil være å integrere erfaringsbasert kunnskap og samisk språk i hele forskningsprosjektet. Erfaringsbasert kunnskap om ørnas arealbruk må ligge til grunn for utvelgelsen av overvåkingsområder.

Rovviltforvaltningen trenger ressurser til saksbehandling

Rovviltregion 8 har omkring 80 prosent av landets tamrein. Tamreinen er på beite hele året. Hele året er reinen utsatt for tap til rovvilt. Om sommeren er det sau på beite i store deler av regionen, og resten av året er det møter mellom sau og rovvilt lufttehegn for sauer. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det seksjon motorferdsel og vilt som arbeider med rovviltforvaltning. Seksjonen består per dato av fire personer i samlet 3,4 stillinger, et vikariat står på trappene, seksjonen har bedt om en fast stilling. I vår blir det 3 personer som må fordeles på vilt og rovviltoppgaver. Det burde vært minst 4 personer på rovvilt.

Omkring 2 stillinger forsøker nå å håndtere rovviltforvaltningen i regionen. Dette er inkludert å besvare daglige innsynskrav, være vitne i rettsaker, bistå politiet, drive tilskuddsforvaltning med vedtak, purringer, kontroll av rapporter og regnskap samt utbetalinger. Behandle erstatningsoppgjørene for sau og rein, administrere kvote- og lisensfelling, svare på høringer, bidra i arbeidsgrupper for å utvikle lovverk og søknadsportaler, ta imot og vurdere akutte rovvilthenvendelser, behandler klager på de fleste vedtak som fattes om kvote, jakt og felling, være sekretariat for roviltnemnda, rapportere oppover om måloppnåelse og regnskap, og samtidig prøve å stille på noen møter, være tilgjengelig for å svare på spørsmål til interessenter og media, og oppdatere seg på fag og lovverk for å nevne noe. Så kommer interne og eksterne

markeringer, oppdateringer, avdelingsmøter, møter om arbeidsmiljø, sikkerhet og organisasjonsutvikling, for å nevne andre deler av det å jobbe i et kollegialt felleskap som Statsforvalteren er. Rovviltforvaltning handler om så mye mer enn å gi kvoter for å regulere rovviltbestanden. Alt dette krever penger og folk.

6/25 Hårfeller for overvåking av bjørnebestanden, NIBIO v/Paul Eric Aspholm, Victoria Gonzales og David Kniha

7/25 Status kameraprojekt gaupe i region 8, v/John Odden, NINA

8/25 Faktorer som påvirker gaupas drapstakt på sau – nytt forskningsprosjekt? v/John O.

9/25 Kvote lisensfelling ulv perioden 15. mars 2025 til 31. mai 2025

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 åpner for lisensfelling av ulv i Finnmark. Kvoten settes til 4 ulv. Lisensfellingsperioden er fra og med 15. mars 2025 til og med 31. mai 2025. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 10 samt. §§ 1, 3 og 4.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

For jegere

Jaktåret avsluttes den 31. mars. Jegere som skal delta i lisensfelling etter denne dato må registrere seg som lisensjeger og betale jegeravgift for nytt jaktår. Skyteprøve som er avlagt i jaktåret 2024/2025 vil fremdeles gjelde ved deltakelse i lisensfelling av ulv til og med 31. mai 2025.

Saksfremstilling

Om lisensfelling

I stortingsmelding nr. 15 (2003–2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser innebærer dette at felling av ulv kan foregå som

lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere.

Lisensfelling er en skademotivert felling hvor et bestemt antall individer av en viltart kan felles med hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften §10. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddel for regulering av rovviltbestandene for å redusere framtidig skade.

Rutiner for saksbehandling og eventuelle klager

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev datert 16.12.2013, med presiseringer i brev datert 24. juni 2015 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. Instruksen sier at vedtak om kvote for lisensfelling av blant annet ulv skal fastsettes minimum tre måneder før lisensfelling starter, slik at eventuell klagebehandling skal være ferdig før lisensfellingsperioden starter den 1. desember. Eventuelle klager skal være ferdigbehandlet av førsteinstans (rovviltnemnda) og oversendt departementet senest tre uker før starten på lisensfelling. I denne situasjonen har Statsforvalteren henvendt seg til KLD som i e-post av 18.12.2024 svarte at:

Vi mener det i denne situasjonen er tilstrekkelig med 2 måneder fra eventuelt vedtak til oppstart lisensfelling.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har forpliktet seg til å ta vare på ulv gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer og lovgrunnlag

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todeltte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at

den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Sekretariatets vurderinger

I region 8 er det ikke bestandsmål for ulv. De siste årene har det vært tiltagende med streifdyr fra den Finsk-Russiske bestanden til regionen, og spesielt i Øst-Finnmark. I 2024 ble det dokumentert fem ulike individer i Sør-Varanger, alle fra den Finsk-Russiske bestanden, som har sin nordvestlige utbredelse inn i Finnmark. DNA-prøver har vist at flere av disse har hatt tilhold her gjennom flere måneder. Det er ikke registrert yngling eller revirmarkerende par. I 2024 undersøkte Statens naturoppsyn 51 reinkadaver i Sør-Varanger, der dødsårsak var antatt eller dokumentert ulv. I 2024 ga Statsforvalteren 7 skadefellingstillatelser på ulv i Sør-Varanger, ingen resulterte i felling.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet ulv, og dens genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at ulv forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Troms og Finnmark har ikke bestandsmål for ulv. Det nasjonale bestandsmålet for ulv skal oppnås i ulvesonen som deles mellom region 4 og 5. Bestanden ligger over det nasjonale

bestandsmålet på 4–6 årlige ulvekull, hvorav minst 3 skal være helnorske. Kvote på 4 ulver i Finnmark, som ikke har bestandsmål for ulv, er derfor ikke i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5.

Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 er omtalt videre i vedtaket.

Med bakgrunn i at lisensfelling i all hovedsak gjennomføres uten bruk av tekniske hjelpemidler som vil kunne være til skade for miljøet anser sekretariatet naturmangfoldlovens §§ 11 og 12 som lite relevante.

Genetisk viktige individer

Sekretariatet viser til avtale mellom Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, datert 1. april 2012. Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen. Avtalen sier at forvaltningsmyndighetene skal forsøke å fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt, før fellingsvedtak fattes. Dette gjøres gjennom å forsøke, så langt det lar seg gjøre, å samle inn ekskrementer og hår for DNA-analyser. Og videre at ulver som er definert som genetisk verdifulle så langt mulig, skal unntas fra både skadefelling og lisensfelling. Vi viser videre til brev fra Miljødirektoratet datert 21.5.2018, med informasjon om genetisk viktige ulver og beredskap samt oppdrag om samarbeid på tvers av kommuner og fylker.

I dette tilfellet kjenner vi til 5 individer som er eller har vært i lisensfellingsområdet, alle av Finsk-Russisk opprinnelse. Det er overveiende sannsynlig at også eventuelle nye individer i dette området vil være av Finsk-Russisk opprinnelse. Dette fordi regionen er nordvestlig yttergrense for den Finsk-Russiske bestandens utbredelse. I luftlinje er det omkring 1 000 kilometer gjennom tamreinområder, til ulvene i den Skandinaviske bestanden. Lengre sør i Finland har individer fra den Finsk-Russiske bestanden vesentlig kortere og lettere vei til den Skandinaviske bestanden.

Per dato er det ikke noen avtale eller ordning som i praksis muliggjør flytting av ulv fra Finnmark. Flytting av ulv er ikke et virkemiddel Rovviltnemnda disponerer. Sekretariatet ser ikke at det i dette tilfellet er mulig å unnta genetisk verdifulle individer fra lisensfelling.

Skadebilde og skadepotensial

I Sør-Varanger er det jevnlig registrert ulv og tap av rein til ulv i områder som er både vinterbeiteområder, kalvingsområder og høstbeiteområder for rein. Reindriften som er direkte berørt har brukt store ressurser for å håndtere situasjonen, men uten at det har avverget videre tap og skader. Fast tilhold av ulv i disse områdene er ikke i tråd med mål om en todelt målsetning som både ivaretar rovdyr og beitedyr. For å forhindre videre tap og forstyrrelser fra ulv vurderer vi

at det er nødvendig med en lisensfellingskvote på 4 ulver.

Frem mot og inn i lisensfellingsperioden forventer vi videre tap av rein, videre høyt skadepotensial og fortløpende vurderinger om skadefelling av ulv i vinterbeiter og kalvingsland for rein. Erfaring har vist at ulv(er) i reinflokker, kan gjøre stor skade, og det er krevende å avdekke hele skadebildet. Vi forventer at det i lisensfellingsperioden vil bli registrert ulv i Finnmark, også utenfor Sør-Varanger. I Troms er det mindre sjanse for ulv, og vi vurderer ikke at det er behov for lisensfellingskvote i Troms, her kan eventuelle situasjoner og mulige tiltak vurderes fortløpende. Eventuelle uttak ved skadefelling innen lisensfellingsområdet vil bli belastet kvoten for lisensfelling.

Kunnskapsgrunnlaget

Norge og Sverige har siden 2014 hatt en felles overvåkningsmetodikk for ulv, og begge landene registrerer overvåkningsdata i Rovbase. Målet med dette er at overvåkningen skal gi sammenlignbare resultater for den skandinaviske ulvestammen, både mellom ulike deler av Skandinavia og mellom år. Det er i tillegg et mål å registrere eventuelle innvandrende ulver, og videre overvåke ulvestammens genetiske status. Bestandskartlegging gjennomføres i hovedsak ved sporing på snø, med påfølgende identifisering ved DNA-analyser av innsamlede ekskrementer, urin og hår. Informasjon fra viltkameraer, radiotelemetri, døde ulver og andre forskningsdata brukes også når slik informasjon er tilgjengelig. Perioden for bestandsovervåkning er 1. oktober til 31. mars hvert år.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Det er god kunnskap om ulvebestanden i Skandinavia og i region 8. Statsforvalteren visert til overvåkingsresultater og rapporter på Rovdata, blant annet Bestandsovervåking av ulv vinteren 2023-2024, Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 1, 2024. Denne rapporten viser at det er påvist 46 familiegrupper og 30 revirmarkerende par vinteren 2023/2024 i Skandinavia. Det ble registrert fem helnorske familiegrupper og tre grenserevir. Etter en fordeling av grenserevir (0,5 per revir til hvert land) har Norge 6,5 familiegrupper og 2,5 revirmarkerende par.

En familiegruppe (ulveflokk) består av minst tre ulver hvorav minst én av dem markerer revir regelmessig. Den vanligste sammensetningen av en familiegruppe i Skandinavia er et ulvepar (foreldrepåret) med årvalper, eventuelt også i følge med en eller flere ungdyr fra tidligere kull. Et revirmarkerende par er et ulvepar som ikke har valper eller ikke blir fulgt av tidligere avkom.

Med bakgrunn i vitenskapelig kunnskap fra Rovdata, fra nasjonalt overvåkningsprogram og fra opplysninger om kadaverfunn i www.rovbase.no, samt St. meld. 21 «Ulv i norsk natur», NIBIO Rapport 2016-63, Rovviltbestandenes betydning for landbruk og matproduksjon, siste rapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia 2023-24, samt forvaltningsplanen for rovvilt i region 8, og videre erfaringsbasert kunnskap gjennom opplysninger fra reieiere som har rein i områder det nå er ulv, for eksempel formidlet gjennom søknader om skadefellinger, så mener sekretariatet at kravet til kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Av føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 slås det fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Føre-var-

prinsippet i § 9 tillegges stor vekt der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter sekretariatets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken, da det foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for ulv, om skadepotensial, samt at området ligger utenfor forvaltningsområdet for ulv i Norge.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, i form av statusrapporter om bestandsutvikling, registrert avgang av ulv, samt annen vitenskapelig informasjon fra forskning på ulv i Skandinavia. Med bakgrunn i dette, samt at Troms og Finnmark ikke har bestandsmål for ulv tillegges naturmangfoldloven. § 10 liten vekt.

Konklusjon

Deler av Finnmark har per dato fast tilhold av ulv, samt jevnlig streifullver fra den Finsk-Russiske bestanden. Ulvenes genetik er tiltrengt i den Skandinaviske bestanden. Det er svært liten mulighet for at disse selv skal vandre til den Skandinaviske bestanden. Flytting er ikke et virkemiddel Rovviltnemnda disponerer. Ulvene utgjør et stort skadepotensial på beitedyr, felling er eneste tilfredsstillende løsning jf. den todelte målsettingen om både rovvilt og beitedyr. Felling av fire ulver vil i dette tilfellet ikke være skadelig for ulvebestandenes overlevelse. Lisensfelling er foretrukket fellingsmetode, dette kan ikke stå i veien for vurderinger av skadefelling.

10/25 Svar på brev om beredskapsplan for rovvilt i beiteprioriterte områder

– Vedtak –

Her er det flere spor som må følges opp. Det ene er rovviltforvaltningens evne til å gjennomføre uttak når forvaltningen ønsker uttak, slik som tilgjengelige helikoptre og fellingspersonell i Statens naturoppsyn. Andre spor er Statsforvalterens beredskap for å ta imot og håndtere meldinger om akutte situasjoner der rovvilt dreper produksjonsdyr i landbruket, samt Statsforvalterens administrasjon av kvote- og lisensfelling rovvilt. Videre er det ønskelig at Statsforvalteren lager en brosjyre med informasjon om beredskap i rovviltforvaltningen. Se til Statsforvalteren i Innlandet sin beredskapsplan for rovvilt og beitedyr 2024.

Saken følges opp i saksfremstilling for rovviltnemndas neste møte.

– Innstilling til vedtak –

Statsforvalteren har møte med Miljødirektoratet angående beredskap rovvilt 13. januar 2025. Med bakgrunn i møtet med Miljødirektoratet svarer Statsforvalteren på brev vist til i denne saksfremstillingen. Svarbrev gjengis i rovviltnemndas møteprotokoll.

Saksfremstilling

Rovviltnemnda og Statsforvalteren mottok brev datert 17.7.2024, brevet var underskrevet:

- Regina Brajkovic, Rovviltutvalg Norsk Bonde og Småbrukarlag
- Frank Valø, Troms Bonde og Småbrukarlag
- Jon Nikolaisen, Finnmark Bonde og Småbrukarlag
- Egil Kalliainen, Leder, Polmak Flyttsamelag

Brevet hadde slikt innhold:

Beite-rovviltsituasjon i Troms og i Finnmark.

Beredskapsplan rovvilt i beiteprioriterte områder.

Vi i Rovviltutvalget i Norsk Bonde og Småbrukarlag samt Polmak flyttsamslag etterlyser beredskapsplan i Rovviltregion 8

Beitedyra er sluppet ut på beite, også i Troms og Finnmark nå. Reinsdyra går ute hele året. Og forvaltninga har ferie nesten frem til sanken i den verste krisetida for dyreeierne.

-Ørn forsyner seg med mange reinsdyrkalver og lam som aldri får en reell sjanse til et god liv.

-Gaupa herjer, det er få naturlige byttedyr til en forholdsvis stor gaupebestand så langt nord. Skadefelling har mislykkes

-Det er ofte kort vei inn til Finland og Russland for det relativt store bjørnebestanden i Sverige.

-Fylkene svært oppdelt i beiteprioritert og rovdyprioritert areal.

-Jerven har heller ikke blitt vegetarianer, den er vanskelig dokumenterbar og har ingen naturlige byttedyr.

-Ulven er i ferd med å etablere seg i Øst Finnmark uten at det er vilje hos forvaltninga til å ta dem ut.

Det er hittil ingen som har fått skadefelling på ørn, på tross av at bestandsmålet er mer enn oppfylt og man kan klare å skyte ørn når den har slått ned på et bytte. Når byttet er dødt, gjelder ikke nødverge, men en vil kunne unngå at samme ørn slår ned på flere dyr.

For å få skadefelling på fredet rovvilt, kreves det ifølge forskriften at det har vært skade. Dette er ikke i henhold til stortingsvedtak punkt 2.2.19 i rovviltforliket av 2011 og dyrevelferdsloven, der står det at rovvilt ikke skal utgjøre skadepotentiale. Det er hevet over en hver tvil, at rovdyprioriterte områder utgjør skadepotentiale nå.

Belastningen på beitebrukerne er enorm i disse dager med rovdyprioriterte, attpåtil midt i slåtten.

Vi vil herved be om at beredskapsplan i Rovviltregion 8 blir iverksatt snarest.

11/25 Behandling av søknad om støtte til gaupejakkurs

- Vedtak -

Rovviltnemnda gir NJFF-Troms støtte for gjennomføring av to gaupejakkurs i 2025. Per kurs gis det inntil 80 000 kroner i støtte for å dekke utgifter. Totalt inntil 160 000 kroner. Rovviltnemnda ber om at Statsforvalteren skriver fullstendig vedtak med vilkår.

Saksfremstilling

Viser til søknad med vedlegg. Rovviltnemnda har tidligere signalisert at opplæring for å

effektivisere kvotejakt og lisensfelling er tiltak nemnda ønsker å prioritere. I 2024 fikk NJFF-Troms 77 080 kroner for gjennomføring av et kurs. For 2025 søkes det om 200 560 kroner i støtte for å gjennomføre to kurs, minste sum for delvis gjennomføring er 75 000 kroner. Miljødirektoratet har vedtatt kvote for jakt på gaupe i 2025. I Troms er kvoten på 7 gauper i B-området, hvorav inntil 3 voksne hunngauper. Inntil to gauper kan felles i området sør for kommunene Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Sekretariatet anbefaler nemnda å vedta støtte for to kurs, med inntil 80 000 kroner per kurs, totalt inntil 160 000 kroner.

12/25 Teoretisk ulvejakkkurs – Sør-Varanger 20.–21. januar 2025

– Vedtak –

Rovviltnemnda gir prosjektet Næring og rovvilt inntil 150 000 kroner i støtte for å dekke utgifter til gjennomføring av teoretisk ulvejakkkurs i Sør-Varanger 20.–21. januar 2025. Rovviltnemnda ber om at Statsforvalteren skriver fullstendig vedtak med vilkår.

Søknad legges frem for behandling under møtet.

13/25 Gauperegistreringsprosjekt februar 2025

– Vedtak –

Rovviltnemnda gir prosjektet Næring og rovvilt inntil 95 000 kroner i støtte for å dekke utgifter til gjennomføring av gauperegistreringsprosjekt 2025. Rovviltnemnda oppfordrer Miljødirektoratet til å støtte resterende 100 000 kroner. Rovviltnemnda ber om at Statsforvalteren skriver fullstendig vedtak med vilkår.

Søknad legges frem for behandling under møtet.

14/25 Møteplan 2025

Neste rovviltnemndsmøte legges til 27. februar kl. 9.–12. Dette blir et åpent Teams-møte hvor hovedsaker er bruk av FKT-midler 2024 samt prioritering av FKT-midler 2025.

Klima- og miljødepartementet sitt styringsmøte med rovviltnemnda i region 8 blir torsdag 20. mars klokken 13.–15. Dette er et lukket møte mellom Klima- og miljødepartementet og rovviltnemndas medlemmer og varamedlemmer samt sekretariat.